

2010-10-11

Dnr 43-2010:2569

Skolbeslut för Grundskola

efter tillsyn av Sidensjöskolan
i Örnsköldsviks kommun

Örnsköldsviks kommun
899 88 Örnsköldsvik

Inger Näslund.
Sidensjöskolan
Angermannusväg 16
89395 Sidensjö

Tillsyn i Sidensjöskolan

Förskoleklass
Grundskola 1-6
Obligatorisk särskola 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Vid Sidensjöskolan uppger rektorn att de flesta elever uppnår målen i årskurs fem. Sidensjöskolan saknar dock en skolövergripande sammanställning av resultaten i förhållande till kursplanernas mål att uppnå i alla ämnen i årskurs 5. Resultaten på de nationella ämnesproven visar också att elevernas kunskaper kan förbättras. Skolinspektionen bedömer därför att skolan behöver vidta åtgärder för att alla elever ska ges förutsättningar att nå målen i alla ämnen.

Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, d.v.s. följa upp, utvärdera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Som ett led i det systematiska kvalitetsarbetet behöver rektorn vid Sidensjöskolan i högre grad

sammanställa och analysera elevernas kunskapsutveckling och resultat liksom resultaten av värdegrundsarbetet. Detta så att väl fungerande insatser synliggörs men också för att kunna identifiera om särskilda utvecklingsinsatser behöver sättas in. Enligt rektorn handlar ett av skolans pågående utvecklingsarbeten om att förbättra dokumentationen av elevernas kunskapsutveckling och resultat.

Tillsynen visar att Sidensjöskolan arbetar aktivt med värdegrundsfrågorna och att de kartlägger elevernas arbetsmiljö genom enkäter och intervjuer. Kartläggningen används som en utgångspunkt i skolans värdegrundsarbete. Ett arbete som uppges ha lett till att klimatet i klassrummen och situationen ute på raster präglas av en lugn och tillåtande stämning. Kartläggningen används dock inte som det underlag för upprättande av den årliga planen mot kränkande behandling som skollagen kräver.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har under tillsynen av Sidensjöskolan identifierat följande brister:

- Sidensjöskolan säkerställer inte att alla elever når kunskapsmålen i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, kursplanerna).
- Rektorn säkerställer inte att elevernas kunskapsutveckling och resultat regelbundet följs upp, dokumenteras och utvärderas på individ-, grupp- och skolenivå i samtliga ämnen och årskurser. Utvecklingssamtalen och de individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen som upprättas uppfyller inte förordningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn använder inte i tillräckligt stor omfattning skolans resultat och andra resultat från uppföljningar och utvärderingar i sitt utvecklingsarbete. Kvalitetsarbetet dokumenteras inte i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn säkerställer inte att elevernas möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningens utformning ökar utifrån elevernas stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Lpo 94 2.8 Rektors ansvar).
- Sidensjöskolan har inte en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven i författningen (14 a kap. skollagen 6-8 §§, 2 § förordningen om barns och

elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).

- Rektorn säkerställer inte att elever mottagna i den obligatoriska särskolan får undervisning med utgångspunkt i den garanterande timplanen för den obligatoriska särskolan (2 kap. 3 § särskoleförordningen).

Kommunen och rektorn har ansvar för att åtgärder vidtas för att åtgärda ovanstående brist/brister. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Örnsköldsviks kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Örnsköldsviks-kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Ulrika Svedmark

Undervisningsråd/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av Sidensjöskolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Sidensjöskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Örnsköldsvik kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Sidensjöskolan den 8 september.

Varje skola får efter besöket ett beslut där bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

Sidensjöskolan granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Sidensjöskolan, dels den information som samlats in under besöket, då rektorn intervjuades. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i ett kommunbeslut. Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister efter att kommunbeslutet meddelades.

Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Sidensjöskolan

Tabell 1.: Antal elever på Sidensjöskolan

Sidensjöskolan	Antal elever
Förskoleklass	17
Grundskola	52
Obligatorisk särskola	2

Källa: Skolans rektor, Inger Näslund

Sidensjöskolan ligger i byn Sidensjö i Örnsköldsviks kommun, cirka 25 kilometer väster om Örnsköldsvik. Sidensjöskolan omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6. Grundskolans klasser är organiserade i ålderblandade grupper, en grupp vardera för årskurserna 1–2, 3–4 och 5–6. Skolan leds av en rektor som också ansvarar för Bjästa-skolans årskurser 2–6, fritidshemmen vid de båda skolorna samt Sidensjö förskola. På skolan finns integrerade elever som är mottagna i särskolan.

De flesta eleverna från Sidensjöskolan går årskurserna 7–9 i Bjätaskolan.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Sidensjöskolan säkerställer inte att alla elever når kunskapsmålen i alla ämnen. För eleverna i årskurs 5 saknas uppgifter om andelen elever som nått kursplanernas mål i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan.

Motivering:

Sidensjöskolan saknar uppgifter om hur stor andel av eleverna i årskurs 5 som nått kursplanernas mål i alla ämnen i slutet av årskursen. Rektorn uppger dock att lärarna har kännedom om varje elevs resultat på individnivå. Skolinspektionen vill ändå poängtera att även om skolan är liten undantar det inte skolans ansvar för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling och resultat.

När det gäller de nationella ämnesproven i årskurs 5 visar skolans egen statistik från år 2010 att 70 procent av eleverna nådde godkänt resultat i engelska och svenska. I matematik var motsvarande siffra 80 procent. Skolinspektionen vill dock poängtera att eftersom skolan är liten utgör varje elev en stor procentandel varför detta mått ska användas med försiktighet. Statistik för de fem senaste åren som skolan skickat till Skolinspektionen visar dock att resultaten på de nationella proven år 2010 var lägre än under tidigare år. Sammantaget indikerar resultaten på de nationella ämnesproven, avsaknaden av uppföljning och utvärdering av övriga ämnen på att elevernas kunskapsresultat behöver förbättras.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett större ansvar för att säkerställa att elevernas kunskapsutveckling och resultat regelbundet följs upp och utvärderas på individ-, grupp- och skolnivå i samtliga ämnen och årskurser.

Skolinspektionen bedömer vidare att arbetet med att ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom utvecklingssamtal, skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner, IUP, måste förbättras och de skriftliga omdömena måste omfatta samtliga ämnen.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg.

Motivering:

På Sidensjöskolan finns ingen sammanställning av elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska och matematik i årskurs 3. Av intervju med rektorn framkommer också att lärarna främst dokumenterar elevernas kunskapsutveckling och resultat i matematik, svenska och engelska. Rektorn uppger att arbetet med dokumentation av kunskapsutveckling i samtliga ämnen och årskurser är ett utvecklingsområde som skolan arbetar med, liksom arbetet med att ta fram IUP med skriftliga omdömen i samtliga ämnen.

Rektorn uppger att i samband med utvecklingssamtalen upprättas IUP, för alla elever. De planer som Skolinspektionen har tagit del av omfattar ämnena svenska, matematik och engelska. De är kortfattade och saknar en tydlig koppling till de nationella målen. Vidare saknas också en sammanfattning av vilka insatser skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målen. IUP ska vidare innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskaper i varje ämne som eleven får undervisning i. Utifrån intervju med rektorn och den dokumentation Skolinspektionen tagit del av framgår att alla elever inte får skriftliga omdömen i alla ämnen som de får undervisning i.

Även när eleverna har blockläsning (ämnesövergripande undervisning i samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen i ämnesblock) är utgångspunkten att den individuella utvecklingsplanen ska innehålla skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen i varje ämne som eleven får undervisning i. Det kan dock vara rimligt att man i de lägre årskurserna ger de skriftliga omdömena i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning. Från och med årskurs fem då det finns mål att uppnå i alla ämnen ska dock skriftliga omdömen ges i varje ämne.

Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett större ansvar för det pedagogiska ledarskapet genom att dokumentera och utvärdera skolans resultat som en del i sitt utvecklingsarbete.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, Förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

De kunskapsresultat som följs upp och redovisas i skolans kvalitetsredovisning är resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Några övriga kunskapsresultat redovisas inte. Analyser av resultaten som leder till förslag på åtgärder förekommer inte heller. Arbetet med normer och värden följs delvis upp med enkäter och intervjuer men redovisas inte i kvalitetsredovisningen.

Vid tillsynen framkommer att även andra resultat endast i liten omfattning systematiskt följs upp, utvärderas och dokumenteras. Rektorn behöver mer systematiskt följa upp och utvärdera skolans resultat så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att förbättringsinsatser tydliggörs. Rektorns roll är att leda detta kvalitetsarbete på skolan och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för målluppfyllelsen.

Kvalitetsarbetet ska också dokumenteras i en kvalitetsredovisning. Sidensjöskolans kvalitetsredovisning behöver förbättras för att kunna vara det stöd i utvecklingsarbetet den är tänkt att vara.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Elevinflytande****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna mer aktivt behöver arbeta för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar.

Motivering:

Vid intervju med rektorn framkommer att det varierar mellan de olika klasserna avseende hur stort inflytande eleverna har över undervisningens innehåll, arbetssätt och redovisningsformer. Enligt rektorn tycker både rektorn och lärarna att det är svårt att arbeta med elevinflytande och rektorn är medveten om att detta är ett utvecklingsområde som skolan behöver arbeta mer med. Skolinspektionen vill poängtera skolans ansvar att se till att eleverna stimuleras att engagera sig i sin egen utbildning. Genom att informera om mål och uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

Tillsynen visar vidare att elevers möjligheter att arbeta i demokratiska arbetsformer som exempelvis elevråd inte genomförs regelbundet på Sidensjöskolan. Skolans arbete med att utveckla elevernas kunskap om demokratins principer och deras förmåga att arbeta i demokratiska former behöver därför förbättras. Skolinspektionen vill också poängtera skolans ansvar för att skapa intresse för demokratiarbetet bland eleverna.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Plan mot kränkande behandling****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att skolan inte har en plan mot kränkande behandling som uppfyller kraven i författningarna.

Författningsstöd:

14 a kap.6–8 §§ skollagen

Motivering:

Sidensjöskolan har utarbetat en likabehandlingsplan utifrån kraven i lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Denna lag har upphört och från och med den 1 januari 2009 regleras skyldigheten att utarbeta årliga planer mot kränkande behandling och diskriminering i 14 a kap. skollagen samt i diskrimineringslagen. Kravet har skärpts genom att planerna numera ska upprättas årlig-

en, inte bara följas upp och ses över. Planerna ska således, utifrån en aktuell kartläggning av verksamheterna, upprättas årligen.

Den plan Skolinspektionen tagit del av vid Sidensjöskolan beskriver i allmänna ordalag insatser för det förebyggande arbetet med kränkande behandling samt "rättigheter och skyldigheter på vår skola". I planen framgår exempelvis inte hur personalen ska agera vid akuta situationer av kränkande behandling. Det framgår inte heller vem som ansvarar för dokumentation av händelser. Planen saknar också uppgifter om vilka förebyggande insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Vidare framgår inte om eller hur eleverna varit med i arbetet med att ta fram planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Tillgång till utbildning

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte säkerställer att elever mottagna i den obligatoriska särskolan får undervisning med utgångspunkt i den garanterande timplanen för den obligatoriska särskolan.

Författningsstöd:

2 kap. 3 § särskoleförordningen

Motivering:

Vid intervju med rektorn framkommer att den undervisningstid som erbjuds till eleverna i grundsärskolan inte stäms av mot den nationella timplanen. Det saknas också en medvetenhet om att grundsärskolans timplan i flera avseenden väsentligt skiljer sig från grundskolans timplan. Rektorn menar att skolan på grund av skolskjutsar inte har möjlighet att ta hänsyn till grundsärskolans timplan. Alla elever i Sidensjöskolan följer grundskolans timplan. Det innebär exempelvis att eleverna mottagna i särskolan riskerar att få för lite undervisningstid i vissa ämnen. Skolinspektionen vill betona att skillnaderna i antal timmar är stora mellan grundskolans och grundsärskolans garanterade undervisningstid, framför allt i ämnena hem- och konsumentkunskap, slöjd samt idrott och hälsa.